

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд на тема:

ОБРАЗОВАТЕЛЕН МОДЕЛ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА УМЕНИЯТА ЗА ОБЩУВАНЕ НА 5-7 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА В СЕМЕЙСТВОТО

Докторант: Вяра Богатева

Научен ръководител: проф. д-р Радослав Пенев

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищна педагогика)
Факултет по начална и предучилищна педагогика
СУ „Св. Климент Охридски“
Катедра „Предучилищна и медийна педагогика“

Позитиви и приноси на дисертацията

А. Теоретична интерпретация на проблемната област.

Ясна логическа структура на интерпретираните теоретични постановки: характеристика на социалния феномен „общуване“; ролята на семейството като социализиращ фактор и възпитателен субект; конкретизация на двата глобални проблема в контекста на спецификата в общуването между родителите и децата и оптимизация на взаимодействието „образователни институции – семейство“ чрез актуални стратегии и технологии за сътрудничество.

Б. Работни понятия и тяхната теоретична обосновка.

Спрямо задачите на експерименталното изследване е възприета теорията за общуването на Г. Андреева и неговите три условни равнища - *Междulichностна перцепция, Комуникация, Интеракция.*

Върху тази основа са дефинирани работни понятия за реализация на етапите и задачите на експерименталната програма: ***Общуване в семейството; Фамилна междulichностна перцепция; Фамилна комуникация; Фамилна интеракция.***

Искам да обърна специално внимание на понятието ***„Компетентност на детето за фамилна комуникация“***, което се дефинира в контекста на понятието „комуникативна компетентност“, разгледано от гледна точка на педагогиката, психологията, теорията на управлението, комуникацията, психолингвистиката, включително като опит за допълване и развитие на контекста, който влага в понятието проф. Б. Ангелов по отношение овладяване на езика и развитие на речта в детството под влияние на средата и конкретно на медиите и семейството.

За целите на дисертацията комуникативната компетентност се разглежда като обем от възможности на човек в сферата на общуването и съответно, компетентността на детето за фамилна комуникация като комплексно понятие, чието съдържание обхваща както конкретни знания и умения, така и по-общи нагласи и възможности, както и степента на синхронност, ситуативното разбиране и психо-физическите възможности за прилагане на конкретни механизми за реализация на контактите между семейните членове.

Това дава основание на автора за опит за дефиниране на понятието ***„Умения за общуване на детето в семейството“***, което, отнесено към ***децата от предучилищна възраст се разглежда като цялостен комплекс от компоненти /показатели/, реализиращи равнището на способност на детето за адекватно общуване с родителите и сиблингите в конкретните ситуации на отношенията между семейните членове в контекста на***

няколко области - Умения за фамилна междуличностна перцепция; Умения за фамилна комуникация; Умения за фамилна интеракция; Умения за общуване със сиблингите и учителите.

В. Програмна ориентация на дисертацията, методика и организация на изследването.

Прецизно формулирани параметри, включващи целевите, обектните и предметни реалности, двукомпонентна хипотетична интерпретация на очакваните резултати, 5 етапа и 10 основни задачи в контекста на диагностични и формиращи проекции.

В организационен план изследването включва различни целеви групи – деца, родители, детски учители, научни работници, студенти – в контекста на функциите им на участници в образователния процес и оценители на предложени програмни продукти.

Методиката е разнообразна и следва логиката на етапността и задачите на изследването по посока оптимизиране на образователното съдържание в детската градина, развитие на познанията и уменията на 5-7 годишните деца за общуване в семейството, усвояване на компетенции от педагогическите специалисти и студентите, бъдещи учители, за реализация на тематика и технология за стимулиране на уменията за общуване в семейството и повишаване на педагогическата култура на съвременното семейство за актуалността на позитивното общуване с децата.

Прави впечатление детайлно разработената система от критерии и показатели за проучване на уменията на децата за общуване.

Г. Образователни продукти.

Несъмнено достойнство на дисертацията и автора е разработеният, визуализиран като образователно помагало и реализиран теоретико-експериментален модел „Семеен свят“ за стимулиране на уменията на 5-7 годишните деца за общуване в семейството.

В заключение, посочените приноси и позитиви на дисертационния труд определят моята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** и убеденост за предложението към научното жури **ДА ПРИСЪДИ** образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищна педагогика) на Вяра Атанасова Богатева.

15.05.2017

проф. д-р Р. Пенев: .....